

Universitätsbibliothek Wuppertal

Auli Gellii Noctes Atticae

Gellius, Aulus

Lugd. Batavorum, MDCLXXXVIII

Ad lib. IV.

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-1123](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-1123)

quacunque causa ardentes silvæ excoquerent terram, ex calefactis venis fudit rivos cujuscumque structurae. Sive igitur as illud fuerat, sive aurum. &c. Harum qualiscumque mentio nomen mimo facere potuit.

CAP. XIX. *Quam ejus vocabuli causam putarit*] Reg. *quam esse ejus vocabuli.*

Servus abstinens mensa legere inceptabat] Reg. & m. p. Rot. *legere tentabat.* Forte, *legere cœptabat.*

AD LIB. IV.

CAP. I. *Omnis fere ordinum multitudo*] Nimum hoc & quantum turbæ ne Cæsareum quidem atrium capiat. Rectius Reg. & Rot. *Omnium fere ordinum multitudo.* Etenim, *omnis ordinum multitudo*, sunt omnes, qui sunt in tot ordinibus: *omnium ordinum multitudo*, est ingens hominum quovis ex ordine numerus. Ordines autem multi & varii; quia & plus quam unus amplissimi. Quod apud Suetonium viros summos Lipsiam & Casaubonum offendere non debuit. Vespasiano cap. 9. *Amplissimos ordines & exhaustos cæde varia & contaminatos veteri negligentia purgavit.* Sic enim & Cicero pro Sulla: *ut inimicus esse amplissimis ordinibus, infestus bonis omnibus, hostis patriæ videretur.* Pro Milone: *si denique unquam locus amplissimorum ordinum delectis viris datus est, ubi sua studia erga fortis & bonos viros, quæ vultu & verbis sæpe significassent, re & sententiis declararent.* De harusp. responsis: *injecta est fax sæda ac luctuosa reipublicæ: petita est auctoritas vestra & gravitas amplissimorum ordinum, consensio bonorum omnium, totius denique civitatis status.* Quæ si recte atque acute inspicias, facile colligas, præter senatum, qui *vel* *exoptatus* ordo & ordo amplissimus, hunc titulum datum iudicibus, in quorum numero & equestris & tribunorum gratiorum decuriæ, qui non essent de senatu. Sic pro Sextio, *ordinum maximorum homines, quibus patet curia.* Poterant enim venire in senatum non lecti quidam a censoribus senatores. Hinc & pro Milone: Pompejus qui judicaret, *delegit e florantissimis ordinibus ipsa lumina*

Grammaticæ rei doctor] Quædam edd. doctior. Reg. & Rot. & Lincoln. ditior. Lege, *Grammaticæ rei scitior* id est, nonnihil supra vulgum peritus. Plautus Cistell. 4, 2. *Non sum scitior, quæ hos rogem.* Ovidius 9 de Nesso: *membrisque valens scitusque vadorum.* hoc est, gnarus.

Et, jam, bone, inquit, Magister, quicquid est] Reg. cum Rottend. & ambo inquit magister. Lincoln. & amabone inquit. Forte: &

Abun-

Abunde, inquit, magister, quicquid est nomen tibi, abunde multa docuisti. Suavis enim & *εὐπαλινδ* adverbii repetitio.

Si nemo id non nimis barbare fecerit] Reg. & Rott. membranae, fecerimus, ut se scilicet una ibidem trahat. Poterat autem particula negans abesse: ideo Vascosanus expunxit. Sed Græcos secutus est & Plautum, qui in Milite 5, 2. *Fura te non nociturum esse hominum hac de re nemini.* Περὶ εὐναίης ᾧ τὸ ὄδ' ἡλὶς Ἀντιλὼ σὺν ἡδεται, inquit Scholiastes Homeri.

Indigeo addiscere quid sit penis & quo sensu] Rursus uterque codex cum Fulvianor. *indigeo discere.* Sed & duo priores: *& quo fani.* Non temere est. Facile suspicari, quod & Salmastius exemplari suo adscripserat: *& qua fini id vocabulum dicatur.* hoc est, quousque sensu sese extendat & porrigat, quantum rerum complectatur.

Qui in venalibus Latine loqui tentant] Ambo, *captant.* Fere autem venales e Dacia, Cappadocia, Syria, Ægypto, & huiusmodi regionibus remotis advehebantur, eoque Latini sermonis erant ignari.

Et panicum & glans & hordeum penus est] Iidem ambo glandem. Lincoln. glande. Utrum scripsit *glandes*, an *glandis* nominativo singulari: Certe Nonius: *Glandis est plumbum in modum glandis informatum.*

Quid sit penus. Quot sint penus genera & quas differentias] Sic edebatur, quum Carrio fecit: *Qua genera & quas differentias.* Scripti, qui sit penus, quod sint penus & quas differentias. Lege: definire genere proposito & differentiis apposis qui sit penus. Quod tu, inquit, genus & quas differentias dicas, non hercle intelligo. Nam & ubi vulgo *ἴδ' inquit* ponitur, nempe post *hercle*, in MSS. non apparet.

Rem, inquit Favorinus, plane dicam. postulas quod non est difficillimum] Reg. & Rot. dictam sine *τὴν εἰς τὸν ἴσον*, merito probante Lambecio. Quod sequitur, Carrio fecit: nam Ro. Ven. Ald. Vasc. Gryp. quod difficilium est. Quatuor calamo exarati: quod difficillimum est. Unde extrico, *Rem, inquit Favorinus, plane dictam postulas (quod difficile non est) dici planius.* Cur enim difficillimum sit, quod plane dictum est, alio modo & planius dici? Nisi *εἰς τὸν ἴσον* locutum velimus. *Planius, ἀμεινότερον ἢ σαρξίστερον.*

Sed si item mihi præmandare] Erasmus Desiderius: sed si idem me tibi præmandere, quod secutus Gryphius. Ios. Mercerus, si id me tibi præmandere. Neuter sine magna specie. Regius: sed sisse mihi præmandare. Unde Salmastius: si ista mihi præmandare. In Rot. video: sed si te mihi præmandatate. Alia excerpta: si ita mihi præmandare. Equidem postulas te mihi præmandare videtur esse Plautinum. Ut *Asinaria* 1, 3. *maledictis te meam du-*

Etare postulas. Casina 1. quod te postules Gustare quidquam. Et ibidem: Nunc ne tu te mihi respondere postules. Ejusdem verbum præmandare Truculento 2, 4. mater ancillas jubet, Quoniam jam decimus mensis adventat prope, Aliam aliorum ire, præmandare & querere Puerum aut puellam, qui supponatur mihi. Sed id verbum hic quam vim habeat, parum allequor: vix & in Plauto. Sic quidem MSS. & retinent spretis conjecturis pervenari & percontari: qui explicet, nusquam. Uno modo videtur tolerari posse, si accipias positum, quasi supra non exstet *id* jubet. quemadmodum solent abrupta interjectis quibusdam oratione verbum, quod jam adhibuerunt, repetere aut ipsum aut ejus *αὐτοῦ*, de quo ad Senecam & Livium. Sic foret, mater, inquam, ancillas præmandare (i. præmandat five jubet) aliam aliorum ire & querere Puerum aut puellam. Nam quod ex Cicerone pro Plancio addunt: Emissus aliquis e carcere, & quidem emissus (ut cognovisti) necessarii hominis optimique adolescentis rogatus: idem postea præmandatis requisitus; miror esse quemquam, qui corruptum & omnis sensus expers esse non statim animadvertat. Nec melius Manutianum prope mandatis aut per mandata. Qui sic conicere potest, eum non miror Turnebi, quod solum *πέμπω*, pratoris mandato, vel mandatu, rejicere. In Varinii epistola est sine dubio: ego tamen terra marique ut conquiretur, præmandavi. Et hoc satis assequimur. Sed & *id* quod ajunt, proverbio quodam usum significat. Itaque subscribam Erasmo & ego legamque: Sed si me tibi præmandere, quod ajunt, postulas. Vidi qui tentaret: Sed si idem *εἰπεῖν ἀπὸ τοῦ ἀνδρὸς*, quod ajunt, postulas. At ille nimium sibi licere voluit.

Honoris tui habendi gratia] Hic idem moris tui gerendi gratia. neque enim honorem habere dixisse, nec voluisse Favorinum, sed morem gerere potius. Cur non igitur, moris tibi gerendi? nam alicui morem gerere dicimus, non alicuius. Haud videtur tamen sine causa hic offendisse: quamquam vocabulo honoris offendi non debebat. Redundat *id* habendi. nam honoris tui gratia vel causa eo sensu quo dicimus alias in tuam gratiam, ut tibi morem geram, ut te demerear, Plauto, Ciceroni, Livio frequens satis.

Ut quid sit penus dicas] Scripti uterque: ut qui sit penus, dicas, quemadmodum supra.

Non ea re literas quoque alias nescio] Quid voces ea re sibi velint, non videre sese ait vir doctus, & credere legendum non propterea literas. At volunt illæ idem quod apud Plautum Aulul. 4, 10. Ea re repudium remisit avunculus causa mea. Et Ciceronem 4 Acad. Quæst.. Est hoc quidem rei illius signum aut argumentum, & ea re id sequor. Sallustius 4 histor. Scio equidem tibi

ma-

faciunt, sunt $\alpha\iota$ $\mu\alpha\delta$ $\epsilon\pi\iota\theta\eta\sigma\iota$, qui non locantur.

In promptu sint, sed intus & penitus habeantur, penus dicta sunt] Rot. ex eo quod non in promptu est, sed intus & penitus habeantur, penus dicta est. Nec discedere ab hoc Regium & Lincoln. voluisse inde conjicio, quod ex eis excerptum video dumtaxat in promptu est. Fac igitur & habetur. Illud autem, ea potius quæ &c. contrahuntur & reconduntur, penus dicta est, elegans & antiquum. Terentius: *Amantium ira amoris redintegratio est* Ovidius de arte lib. 3. *Vestes, quas geritis, sordida lana sunt.* Seneca de vita beata cap. 21. *seculum illud, in quo censorium crimen erat paucæ argenti laminae.* Ubi frustra Freinshemius ad Florum corrigi erant.

Sermones in genus communes] Scripti *commune*. Sed recte opinor Mercerus: *sermones id genus communes*. Mox uterque: quæ magis utile esset.

Sejo Aelio placuisse] Ald. Sejo Helio. Ro. & Ven. Saco helio. Reg. & Rot. Sato Aelio. Sed Sex. Cæcilium poscit l. 3 D. de penu leg. Sex. autem Cæcilius etiam thus & cereos in domesticum usum paratos contineri legato scribit. Et meminit ejusdem lib. 20, 1. Vide Menagium cap. 23 Amœnitatum.

Massurius autem Sabinus in libro juris civilis secundo] Sic Carrio. nam priores editt. cum scriptis: in juris civilis secundo: excluso nro libro. Et cur hoc auctori non permittamus?

Usuaria in locis idem essent, ea sola esse penoris] Scripti: Ex his autem, quæ promercalia idem in locis esse, ea sola penoris putat, quæ fatis sunt usui annuo.

CAP. II. Uti scriptus sit, curato] Guil. Rauchinus i Var. 4. curanto. scilicet mangones sive venaliciarii.

Cæcilius Sabinus in libro] Reg. & Rot. & Lincoln. Cælius Sabinus, quemadmodum Carrio & Stephanus ante annos LXXXV ediderunt. Adde Menagium cap. 22 Amœnitatum.

Veluti phthisis aut febris, partis autem veluti cæcitas] Hæc quoque mutilari necesse non erat. Scripti veluti sit phthisis. dein, veluti sit cæcitas.

Balbus autem, inquit, & atypus] L. 10 π . 5 D. de ædil. edict. balbus & blæsus & atypus, isque qui tardius loquitur. Glossarium verus: *Atubus moria d. 9, mor. 9.* Et rursus: *Hatubus moria d. 9.* Scaliger 2 Aufon. Lect. 9 attubus facit, & Aufonii epist. 22 legi vult: Canus, comosus, hispidus, trux, attubus. Satis placet $\tau\omicron$ $\alpha\pi\pi$.

Cui morbus est, id etiam vitiosum est] Sic Carrio. Priores, id etiam vitiosus est. Lincoln. id etiam vitiosus est. Reg. & Rott. idem etiam vitiosus est.

Ageretur, nequaquam, inquit, ita diceretur] Lege cum tribus membranis: *Quamobrem, cum de homine morbo agatur, nequaquam, inquit, ita dicitur.*

Quan-

Quanti ob id vitium minoris erit] Non male: sed quia scripti, quando, videtur auctor reliquisse, quanto ob id vitium minoris erit.

Sues autem fœminas si steriles essent] Rot. & Reg. Sues etiam fœminas.

Putasset necesse non oportere ajunt Trebatium ei edicto apposuisse] Locus satis vexatus. Romę datum & Gryphio repetitum: putasset non oportere Trebatium ex edicto apposuisse. Aldus, putasset necesse autem Trebatium ex edicto apposuisse. Vascofanus & Ascensius: putasset necesse ajunt Trebatium. Fulvii quoque Ursini codex exsulatū mittit rē non oportere, & Lincoln. qui necesse autem Trebatium. Rott. & Reg. putasset necesse esset Trebatium ex edicto apose. Lege: Trebatium contra Labeonem respondisse dicunt. nam cum redhiberi eam Labeo, quasi minus sanam, putasset, negavisse Trebatium ex edicto agi posse, si ea mulier a principio genitali sterilitate esset. In illo negavisse intelligimus ex superioribus dicunt: itaque cur interjicerent rō ajunt, nihil erat causę. Negavisse autem, ut mox: Labeo in causa esse redhibendi negavit. Ex edicto agi posse, i. redhiberi mulierem posse: ut paullo ante: Sues autem fœminas, si steriles essent & venum isent, ex edicto adilium posse agi Labeonem scripsisse. Genitali sterilitate Reg. Rot. nec non Fulvianus, sine media præpositione IN, ut item supra: si nativa sterilitate sit.

Et rē vado id quoque dissensum] Sic Gryphius. Romę & Vennetiis: Denum ope rē vado id est de edentulo quoque. Aldus & Vascof. omiserunt rē id est edentulo quoque. Sed in scriptis nec & rē vado ullum vestigium est. Et sane quę sequuntur, id additamentum spernunt segregantque: tantummodo enim de myope pronuntiantur: quum si junctim nominasset ambos & quasi divisionem dicendorum fecisset, de priore sic loquendum habuisset: myopem vel luscitosum alii redhiberi debere. Homo non indoctus quum ad marginem posuisset exemplaris sui rē vado, hoc tanquam auctoris in id, quod parabat, exemplar retulit librarius.

Alii enim redhiberi omnimodis debere] A Carrione: olim enim omnino. Ego ut illud haudquaquam improbo, ita ex mera libidine inculcare antiquis incivile censeo. Regius, alii eum. & hoc quoque argumentum est rē rē vado quoque supposita esse. Dein Reg. Rott. Lincoln. omnimodo.

Morbus cum accessu discessuque sit] Ambo scripti decessuque. Cornelius Celsus lib. 3 cap. 3. Alia diem noctemque accessione & decessione implent, alia minus, alia plus: alia cum decedunt, sudorem movent, alia non movent.

Qui non longe videt] Reg: Rot. Lincoln. Qui natura longe minus videt. Scilicet natura est imbecillitate oculorum, ut supra lo-

quitur, nativa; non orta ex valetudine.

CAP. 3. *Quingentis fere annis*] Numero rotundo: ut Florus à Romulo in Cæsarem Augustum septingentos computat. Neque aliter MSS. Cujacius tamen *sexcentis* malit ex Tertulliani de Monogamia & Apologetico, 1. Observ. 39. Lambecius, *quingentis plus fere annis*.

Anno V. C. DXXIII] Scriptus uterque, *quingentesimo vigesimo tertio*. At lib. 17 cap. 21 eum annum edit *quingentesimum undevicesimum*. ad quem annum vide Stephanuum Pighium in annalibus.

Liberum querendorum gratia] Regius, *querendum*. Rott. *querundum*. Ut Ennius Andromeda: *Liberum quaesendum familia matrem suæ*. Cresphonte: *Ducit me uxorem liberum sibi quaesendum gratia*.

Carissimamque morum ejus gratia habuisse] Christ. Colerus *morum ejus gratiam*, Parergorum cap. 20. Non videtur necessarium.

Probrosamque habitam eam quæ] Nec Regius nec Rott. nec Lincoln. *non eam* utuntur.

Pellex asam Funonis] *Aram* Carrio à Festo in Pellices mutuatus est: *asam* fecit ipse, quod antiquissimos hanc pro canina litera tradatur adamasse. Cæterum scripti ambo, ut superiores editi *aedem*: deinde *agnum*, non *arnum*, quod L. Fruterius in epist. ad Muretum finxit ex Festi *Arne caput*.

CAP. 4. *Qui daturus erat, itidem spondebat daturum*] Non aliter Romana & Veneta. Aldus, Vascol, Gryphius ignorant *non daturum*. Ignorant & Reg. & Rot. qui præterea cum tertio: cui ducturus erat. Lego: cui daturus erat, idem spondebat. Nam qui collocaret filiam pater aut puellam auctor, stipulabatur à proco ductum iri. Procus id ipsum, nempe ab sese domum ductum iri, spondebat & repromittebat. Quod sequitur, *mancum & numeris defectum* videtur: Sed si post eas stipulationes uxor non dabatur aut non ducebatur, qui stipulabatur, ex sponso agebat. Nam *non dabatur* respicit stipulantem, *non ducebatur* spondentem: non igitur nec stipulationes solas, nec solum qui stipulabatur, commemorari sufficit; verum dicendum erat: Sed si post eas stipulationes sponsionesque uxor non dabatur aut non ducebatur, qui stipulatus fuerat aut qui sponderat, ex sponso agebat, vel agebant. Sic sequitur: *quamobrem data acceptave non fuisset uxor*. nam ita scripti, non esset. Item, *quantique interfuerat eam uxorem accipi aut dari*. Denique: qui sponderat, quive stipulatus erat, Sic enim scribo, quia *non* aut in utroque scripto *non* est.

CAP. 5. *Oppositu circum undique aliarum ædium*] Reg. quem sol oppositu circum montis aliarumque ædium nunquam illustraret.

CAP. 6.

CAP. 6. Quid item tempora *pracidanea*] Lepidum hoc, sed nusquam lectum. *Subseciva* novimus tempora, non *pracidanea*. Nisi putarunt, quia & feriarum temporis rationem habent, ut *feria pracidanea*, sic & tempora dici *pracidanea*. Sed in hoc toto capite nihil de temporibus *pracidaneis*. Quid lectorem moror? Prima syllaba *708* tempora repetita est posteriore vocis *pracedentis*. Gellius autem scripsit: *quid item porca pracidanea*.

Opus esset, *Robigus accederet*] Possis interpretari, præter Jovem & Martem ceterosque deos, & Robigo, ne rubigo, non solum frumenta & arbores, sed nec hastarum & armorum Romanorum ferrum, corrumpere adederetque, fieri voluisse Patres. Meminit ejusdem lib. 5, 12. Sed Reg. & Rott. *robis succideret*. quod præfert Salmasius ad Solinum pag. 1359. & explicat acute ex Festi, *Robum rubro colore* & *que rufo* (corrigit quasi rufo) significari; ut bovem quoque *rufici* appellant, manifestum est. Ubi, ut sæpe nimius & vehemens erat, nihil in his succidaneis vidisse Gellium arguit: à succedendo enim eas dici, non à succidendo. Atqui utraque opinio subscriptores priscos habuit. Festus: *Succidanea hostia appellabatur, quæ secundo loco cadebatur, quod quasi succideretur, dicta. Quidam à succedendo, non à succidendo dictam putant. Et quam facile in SC. potest scriptum fuisse, robis succideretur? Nec videtur ab alia origine hostia succidanea deduci quam pracidanea, de qua non dubitant, quin à præcendendo dicatur. Festus: Pracidanea agna, quæ ante alias cadebatur. Item porca quæ Cereri mactabatur ab eo, qui mortuo iusta non fecisset, id est, glebam non objecisset: quod mos erat eis facere priusquam novas fruges gustarent. Rursus: Præcidere, ante cadere, id est, ante immolare. Nonius Marcellus: Præcidaneum est præcendendum. Varro de vita Po. Romani lib. 3. Quod humatus non sit, hæredi porca præcidanea suscipienda Telluri & Cereri: aliter familia pura non est. Denique vix est in talibus aliquid pro explorato decernere. At à nobis quam intelligenter, quum advocat: satis habendum censuerunt si quid succidaneis? nam tria illa prima vocabula non ad hoc membrum, sed ad præcedens pertinent, hoc modo: uti procurasset, satis habendum censuerunt. Idque eo sensu, quo apud Livium lib. 22 in sacro vere voto: Qui faciet, quando volet, quaque lege volet, facito: quoque modo saxit, probe factum esto &c. Ita sibi cavebant à piaculis.*

Ante fruges captas] Festus: priusquam novas fruges gustassent. Item, antequam novam frugem præciderent. Forfanigitur, ante fruges captas. Virgilius tertio Georg. Sed frumenta manu carpes sata.

Dicunt.

Dicuntur E litera per morem] Reg. & Rott. dicuntur aliter per morem. deinde, in literam nam quasi, sine $\tau\phi$ commutata: ut & Lincoln. Forte: Succidaneæ autem hostiæ videntur A & E literis per morem compositi vocabuli in I literam versis, quasi succidaneæ appellata.

Id, opinor à vulgo remotum est] Vide ut magni viri obliviscantur interdum pudoris & gravitatis suæ, dum insultant aliis, & nimis volunt plus scire videri. Scaliger ad locum Festi, cuius meminimus: Si Gellius considerasset præcidaneum sacrum dici, nunquam miratus esset præcidaneas etiam ferias dictas fuisse. At, o bone, ubi miratur Gellius ferias fuisse dictas præcidaneas? Ille vero non hoc miratur, sed, ut sibi fatis, vulgo minus notum, non sibi tantummodo credi vult, sed & Atejo Capitoni, atque ita operam dat, ut alii mirari desinant.

Composuit, scripsi. Ibi Cornucanio] Sic in Aldo primo reperi. Romæ & Venetiis dederunt: scripsi Lib. Cornucario. Reg. & Rott. & Lincoln. scripsit ibi Cornucanio. Emenda: propterea verba Ateji Capitonis ex quinto librorum, quos de pontificio jure composuit, adscripsi. Ti. Cornucanio pontifici maximo ferie præcidaneæ in diem atrum inauguratæ sunt.

Non habendum religioni] Sic loquitur & M. Tullius 2 de Officiis: Nec tamen, ut hoc fugiendum est, ita habendum religioni contrarium, nocentem aliquando defendere. Lib. 1 de divinat. nec eam rem habuit religioni, objecto signo, ut peritis videbatur, ne committeret prælium. Festus: Salinum cum sale in mensa ponere sigulis religioni habetur. Convenit autem hoc decretum pontificum cum illo Livii lib. 22. Si atro die faxit insciens, probe factum esto.

CAP. VII. Circumflecteret ut testis est epistola ejus] Reg. & Rott. & Lincoln. circumflecteret ut est epistola, sine vocabulo testis. Scribendum est: ita pronuntiabat, ut præultimam circumflecteret, teste epistola ejus scripta ad Marcellum.

Circumflexa ponatur, numerus claudus est] Reg. & Rott. circumflexe promatur. Lege: nisi tertia syllaba de Hamibalis nomine circumflexe pronuntietur. Dein uterque idem liber: numerus clausus est. Rectissime. Sic enim dixit pro claudicaturus. Placuisse autem claudere & producta media & correpta pro claudicare copiose ad Livium disputavimus. Lincoln. eodem alludit exhibendo clausus est.

CAP. VIII. Mam quidem strenuus & bellator bonus] Regius, manus quidem strenuus. quod forte non adspernabile.

Militariſque disciplinæ admodum peritus fuit] Sic Carrio & Stephanos. Priores, militariſque disciplina peritus admodum fuit. Rott.

Rott. militarisquē disciplina præditus admodum fuit. Non possum dedignari olim vulgatum, quod & in Regio esse suspicor. Sic epim Suetonius Claudio 42. *Quum utroque, inquit, sermone nostro sis peritus.* Ubi etiam nonnulli infuscare voluerunt, paratus fingendo. L. 19 D. de instr. & instrum. arte fabrica peritus.

Cui esset inimicissimus] Subjungitur statim, quem hostiliter oderat: quorum alterumutrum non potest non esse suspectum. Sed prius MSS. habet auctores: posterius an habuerit, ambiguum redditur exemplaria, quibus utimur, hic mutila. Regius enim & Rott. quod hominem avarum, cui esset inimicissimus, creari compilet quam hostis vendat. Hunc Rufinum &c. Lincoln. creari complet quam hostino vendat. Hunc Ruf. Schefferi: creari cuperet quem hostino dat hunc Rufinum. Numquid fuit: creari consulem; Malo, inquit, me inimicus compilet, quam hostis vendat.

Quod decem pondo argenti facitaret] Pondo libras argenti recte Carrio & Stephanus. Sic enim & Regius Rottendorffianusque ac Lincolnienfis: & genus loquendi in Pecunia vetere illustravimus. Sed facitaret nihili est, pro quo recte Freinsheimius ad Flori 1, 18 facti haberet. Quod autem Varronis fragmentum e lib. 2 de vita po. Romani nobis conservavit Nonius: Nihilo magis propter argenti facti multitudinem miserat furandum, quod propter censoriam severitatem nihil luxuriosum habere licebat: ei præclare consuluit Ios. Mercerus, scribendo, *is erat furandum.* Sensus, quem vir doctissimus requirit, hic est. Hodie, quando Unde habeas, querit nemo, sed oportet habere, & nisi exposito argento abacos rumpas, sordidus & *muere* *ux* audis, necessario furandum est viris nobilibus, si bono modo nimias opes invenire non potuerunt. Felicius agebant majores nostri, quibus furandi (hoc est rempublicam depeculandi, privatos aut fraudandi aut concutiendi) nulla erat necessitas: quippe quos luxuriæ instrumentum, propter quod infames divitiæ petuntur, possidere censoria notio atque animadversio non pateretur.

Ita ut in pleræque historia est] Scripti, uti in pleræque historia scriptum est. Sed & *no* Scriptum omnes editi ante Stephanum: qua auctoritate vel ipse vel Carrio id delerint, ignoramus.

Quod ejus gratiam dedignatus non esset] Genus loquendi non reprehendimus. Plautus Captiv. 5, 3. *mos est oblivisci hominibus, Neque novisse, cuius nibili sit facienda gratia.* Cicero pro Plancio. *Neque enim ad negligendam meam gratiam debet valere, quod dixit idem vos nec nocentes nec litigiosos esse.* Rursum

sum Plautus Curcul. 2, 3. Scires velle gratiam tuam, noluit frustrarier. [Livius lib. 6. quod ex errore gratiam potius ejus sibi quam suam gloriam petiit. Sed tres scripti codices: quod ejus designatus esset: sine *ad* gratiam, sine adverbio negandi. Lambecius igitur: quod ejus gratia designatus consul esset. Idem ex Fulvii Ursini libro notatum habeo: sed & hujus conjecturam esse suspicor. Prior vox, fateor, aut aliqua idem significans, abesse non potest: posterior facile intelligitur, & perinde, ut prior, manum antiquam non habet suffragantem. Sit igitur, quod ejus gratia designatus esset. Sive malis, ejus studio, beneficio, opera.

Verba Ciceronis hæc sunt] Horum usque ad finem capituli in MSS. nullum vestigium est: & dubito, an auctor adscribenda ea judicaret.

CAP. 9. Cujus autem id carmen sit, non scribit] Rott. non refert. neque absurde id verbum repetitum videtur.

Nummosus signat copiam.] Prima vox neque in Reg. neque in Rot. conspicua est: dein uterque, licet parum intersit, significat.

Quorum laus immodesta est] Lege cum Reg. & Rott. quorum laus in modo stat. id est, quæ laudantur, si modica & pauca sunt, quorumque cumulus in vituperationem cadit.

In commentariis, quos de indigenis composuit] Lipsius mallet de indigitamentis, i Elect. 7.

Cum castitate cerimoniaque adeunda] Rott. adeundem, sed penultimam litteram *V* superposita significans corrigendam. Regius etiam & Lincoln. adeundum. Quæ adeundum doctè atque antique, ut pœnas in morte timendum. Varro de re rusti. 1, 17. Præfectos alacriores faciundum præmiis. Et mox: de operariis, qui præstabunt aliqui, communicandum quoque cum iis, quæ facienda sunt, opera. Eodem lib. cap. 20 de bubus: quos rudes neque minores trimos neque majores quadrimos parandum. Adde si lubet i Observ. 7. Dices numquid ergo & reverendum & reformidandum, tum involgandum. Potuisset utique sic etiam hæc efferre: tamen quia vulgatis hic scripti consentiunt, nihil mutem, & crediderim utroque loquendi genere adhibito ludere auctorem voluisse, præsertim cum *ad* Quæ sit ambiguum, & commode ad *ad* adeundum, casu quarto, ad sequentia primo accipi possit.

Fæcta sua spectari oportere, dicta non] Quid opus naturalem ordinem orationis inverti, cum scripti non dicta?

Quamquam hæc quoque incrementum] Reg. & Rott. & Lincoln. hæc cum incrementum. Forte: Cur, inquam, ista omnia nunquam in

cul-

culpam, sed in laudem dicuntur, quamquam aequè incrementum suum nimum demonstrant?

Verba si perpetua atque infrunita] Et scripti & antehac editi: perpetua atque infinita. quod omnino necessarium est. ἀπερὶστο- λογία enim significat. Si roges Carrionem, cur infrunita maluerit, nihil habebit respondere, quam quia minus vulgare vocabulum est, etsi ad mentem auctoris nihil faciat.

Quanto majora auctioraque sint, etiam tanto] Rott. sunt in ito etiam tanto. Reg. into etiam tanto. vel inito. Scribe: sed quanto majora auctioraque sunt, multo etiam tanto laudatiora sunt. Plautus Menech. 5, 2. si ille quid deliquerit, Multo tanto illum accusabo, quam te accusavi amplius. Sticho 2, 2. Nimio impertior multo tanta plus quam speres. Apulejus Apolog. Accipe aliud pariquidem stulticia, sed multo tanto vanius & nequius excogitatum.

CAP. 10. Ex consulari loco sententiam] Hinc colligit vir & τὸ πρῶτον primum sententiam rogatum consularem, qui quod plures consulatus gessisset, primæ sententiæ fuerit, & Princeps senatus appellaretur, tum princeps sententiæ, teste Cicerone de haruspicum responsis. Atqui non tradit Gellius principem senatus dictum, qui plures consulatus gessisset; neque id verum est, sed princeps senatus habebatur, qui primus à censoribus esset in senatum lectus. Rursum Cicero non docet istum talem principem sententiæ appellatum: nihilque ibi reperio, quod huc pertineat, nisi senatum aliquid statuisse principe Cn. Pompejo sententiam dicente. Quem tum primum rogatum facile concesserim: sed is adeo non fuit princeps senatus, ut ne senator quidem fuerit. Principes sententiarum alicubi nominari memini eos, qui primi aut in primis ut plurimum rogarentur. Neque aliter Cicero 3 de Orat. ab eo viro quem quarimus auctorem publici consilii & regendæ civitatis ducem & sententiæ atque eloquentiæ principem, in senatu, in populo, in causis publicis esse volumus. Quemadmodum apud Iustinum & alios princeps Thebanorum Ismenias, princeps Eliorum Hellanicus, id est, unus è primoribus. Sed quemquam unum & solum perpetuo fuisse ac dictum esse principem sententiæ, ut erat per quinquennium & appellabatur princeps senatus, nusquam ad hoc traditum observavi.

De officio senatoris] Operarum errorem in Carrionis & Stephani editione censeo, quum & in scriptis & antiquitus impressis sit senatorio.

Rem quam consulebatur] Colerus ad Valerium Maximum corrigit, quam consulebat. Quid opus? Sed Reg. & Rott. quæ consulebatur. Cicero 10 famil. 22. propter tarditatem sententiarum moramque rerum cum ea, quæ consulebantur, ad exitum non pervenirent.

nirent. Pro Muræna: Quæ consuluntur autem; minimo periculo responduntur.

Ejus rei gratia ducenda] Colerus expungit *re* ducenda. Injuria: est enim ut ducere comitia, ducere bellum, ducere iudicium.

Quicquid vellet alii rei] Jo. Meursius Anim. Misc. 4, 9, tenet alii rei, tanquam ab aliis pro alius. Sed scripti plane: quicquid vellet alia rei. Quod mutandum non fuit. Cælius apud Priscianum lib. 6. nullius alia rei, nisi amicitie causa. Nostrer 9, 4. emoriantur repente hæc omnia nulli alia cause obnoxia.

Prehendi loquentem] Scripti prendi

CAP. II. De Pythagora memoria commendavit] Reg. memoria mandavit. Et id sufficere puto, ut cap. 13 hujus libri.

Opinio vetus falsa] Reg. Opinio vetus & falsa.

Εξεν δ' ὁμοίων ἰδέσθαι] Tentaveram ἀμύσαντων ut esset ἀπὲρ ἰδέσθαι καὶ μὴ ὁμοίων ἰδέσθαι ἀμύσαντων. Sed forte melius H. Stephanus, ἰδέσθαι καὶ ἀμύσαντων ἰδέσθαι.

Quod habet inflammationem magnam is cibus] Editiones antehac: quæ res habet inflationem magnam. is cibus tranquillitatem mentis querentibus constat esse contrarius. Ex Ciceronis, quæ nunc exstant, exemplaribus videtur mutationem sumpsisse Carrio: quamvis ibi quoque sit, tranquillitati mentis querenti vera. In scriptis nihil video ab editis olim distans, nisi quod contrariam Rot. quoque Reg. & Lincoln. non contrarius. Itaque suspicor, si non apud ipsum Tullium, apud Gellium dumtaxat fuisse: ne faba vescerentur, quæ res habet inflationem magnam, tranquillitatem mentis querentibus contrariam. Nam illud, quæ res, non est plebejum, sed alibi & ipsius Ciceronis, ut notavimus; Observ. 24. Ad Atticum 4, 10. Ego hic pascor bibliotheca Fausti. Fortasse tu putabas his rebus Puteolani & Lucrinensibus. ne ista quidem desunt. Vix est ut non horum verborum explicatio sit is cibus. quo in contextum recepit ab imprudenti librario malus aliquis medicus interjecit & constat esse, ac barbare fecit contrarius ἀντὶ τῆς contrariam. Quid est autem, cum triumphet Stephanus inflammatione pro inflatione, quam tenent omnes libri, subjecta? Vide Lud. Nonnium de re cibaria 1, 9

Aristotelis philosophi auditor] Reg. Aristoteli. Ut post paullo carmina Empedocli. Sic enim etiam hujus terminationis vocabula in casu patrio inclinabant. Et Sophocli, Eurupidi, Orestii, similiaque noster alibi.

Verba ista Aristoxeni subscripsi] Regius ipsa.

Κινισκὸν τι γὰρ εἶναι καὶ Ἀλεξανδρῶν] Gebhardus notavit in Latino

Iarino *κυνήκων τε γδ εἶναι* neque aliter Romana & Veneta editiones. Aldus mutavit, &, puto, jure.

Cognovisse ex *Xenophilo*] Lenius scripti: e *Xenophilo*.

Comœdia quæ *Pythagoræ Vita* inscribitur] Rot. *pythagoræ via* inscribitur. Reg. & Lincoln. *pythagoræ via*. Cum *Πυθαγόρας* historicus, non comicus, titulus videatur, & *Athenæus* lib. 3 laudet *Alexin Πυθαγορίζοντα*, Gellium quoque edidisse, quæ *Πυθαγορίζοντα* inscribitur, probabiliter censet Th. Reinesius 3 Var. 3.

Qui disciplinas *Pythagoræ* secutus est] Rutgerius 4 Var. 19 quo. Secutus ab Aldo est & firmant scripti. Ro. & Ven. sectatus.

Κύαμον legumentum vulgo dici] Rot. *cianius*. Lincoln. *cianius*. Dein Rot. legumentum dicitur. Lincoln. legumentum a vulgo dicitur. Regius, legumentum dicitur a vulgo dicitur. Nimirum legendum: Opinati enim sunt plerique *Κυάμους* (puta in versu *Empedoclis*) legumentum dici, ut a vulgo dicitur.

Qui diligentius acquisitusque] Et hoc *Carrionis*: nam scripti & editi veteres, diligentius scitiisque. Alludit Lincoln. qui satiusque.

Quia sint eis τὸ κυῖν δεινὸν καὶ αἶποι τῷ κυῖν] Rot. quod sint Gr. & genitura. Reg. quod sint αἶποι τῷ κυῖν & genitura humanæ vim præbeant. illa eis τὸ κυῖν δεινὸν καὶ non agnoscit. Lincoln. quid sint.

Itcircoque in *Empedocli versu*] Hoc ab Aldo est. Ro. Ven. Gry. Itcircoque *Empedoclem*. Scripti, iccircoque in *Empedoclem*, vel in *Empedocle*. Lege: iccircoque & *Empedoclem versu isto*, non a fabulo edendo, sed a rei veneræ proluvio voluisse homines deducere. Nam in minuta scriptura, quoties compendia sectatur, inter præpositionem istam & conjunctionem parum interest.

Piscibus nonnullis abstinere Pythagoricos Plutarchus] Reg. & Rot. *piscibus nullis*, Lincoln. *piscibus nullis*. dein nomen philosophi *Charonensis* nescit hic Rot. atque id sane potest integro sensu abesse. Sed neque de nonnullis neque de nullis *Plutarchus*, Locus est 8 συμποσ. ubi legis, ἐπὶ δὲ μέλιστα τῷ ἰχθύων ἀπειργίλο. Et, ἀλλὰ μὲν ἐστὶν ἐπὶ μετρίως περσσοφρομένοισι, καὶ νῦν δὲ αὖτε, ἰχθύος δὲ μὴ γρίσασθαι τὸ παρεπαισσομένεσιν. Et, ἢ τῷ Πυθαγορείων περὶ τῷ ἰχθύων ἐπεχειρία. Numquid igitur fuit: *piscibus nullis non*: aut *piscibus μέλιστα abstinere*.

Cui nomen fuerit *Alce*] Non incommoda vox *Ἀλκή*, Lincoln. tamen alio: Reg. & Rott. *Alco*, quasi fuerit *Ἀλκω*, ut *Ἀλκω*.

CAP. XIII. Proditum hoc a plerisque est] Reg. & Rot. Creditum. Melius, nam proditum & memoriæ mandatum sensu nihil differe-

differunt. Lib. 9, 7 Vulgo & scriptum & creditum est folia olearum &c. Ibidem verbum substantivum mihi suspectum.

[Ischiaci cum maxime] Liber uterque ischia cum maxime. Scribe, ischiaci, cum maxime. ut referatur ad τὸ μινυι dolores.

[Viperarum morsibus tibicinem] Lincoln. tibicinum. Reg. & Rot. tibicinium scite modulateque adhibitum mederi. Haud dubie suavius. Apulejus in Floridis: Marsyas cum in artificio patrisaret tibicinii. Et de Antigenida: cum eset in tibicinio apprime nobilis. Eadem vox forsan restituenda Frontoni apud Sospitrom in Duum lib. 1. Vestrorum duum principem & gnarum modulum & tibicinii. Vulgo doctum & navum & tibicinum. Vfus quoque noster lib. 1 cap. 37.

[Refert etiam idem Democriti liber] τὸ idem Carrionis est emblema. nam priores omnes, Refert & Democriti. Scripti, Refert etiam Democriti. Adjectum illud idem, ut sanarent vitium, quod luxando periodos & male distinguendo, verboque est interponendo contraxerant. Sicigitur omnia concipe: Creditum hoc a plerisque & memorie mandatum, ischiaci, cum maxime doleant, tum, si modulis lenibus tibicen incinat, minui dolores, ego nuperrime in libro Theophrasti scriptum inveni. Viperarum morsibus tibicinium scite modulateque adhibitum mederi, refert etiam Democriti liber.

[Περὶ λοιμῶν ἢ λοιμικῶν κακῶν] In utroque scripto hæc Græca defunt. Ro. Ven. Ald. Vasc. Gryph. ἢ λοιμικῶν κακῶν. Vnde Hier. Magius ἢ λοιμικῶν κακῶν (quod & Gryphii margines habent) reprehensum Reinesio 2 Var. Lect. 1. Carrio, an Stephanus, fecerunt, quod editur. P. Lambecius e Diogene Laërtio: περὶ λοιμῶν κακῶν α β γ'.

[Plurimis hominum morsibus medicinam fuisse] Ab Aldo morsibus est: nam Ro. Ven. Vasc. morbis, Regius cum Rottendorf. plurimis hominum morbidis. Recte omnino: affectos intelligit, agrotos. Varro; de re rust. 16. cum sunt apes morbidæ propter primores vernos pastus. Plinius lib. 8 cap. 26. atque ita profusio sanguinis morbidum alias corpus exponerat. Sed & utræque membranae, medicinae fuisse, ut Plinio toties remedio esse. Quod cur spernamus, nihil est causæ.

[Tanta prorsus est adfinitas corporibus.] Parum refert, sed quæ libido mutandi vetera? Scripti enim hoc ordine verborum: Tanta prorsus adfinitas est corporibus hominum, mentibusque & propterea vitii quoque aut medelis animorum & corporum.

GAP. XIV. De Hostilio Mancino adili & Mamilla] Reg. Mancino edilium &. Numquid adili, ut & Mamilia.

[Et in hanc sententiam] Rot. Regiusque, & in hac sententia. Delenda præpositio, quæ inserta est ab aliquo dubitan-

te,

te, ET an IN nota compendii duarum literarum in minus characterebus significaret.

Diem ad populum dixit, quod de ambulacro] Scripti: dixit & quod & ambulato. Lege: Is Mamilie meretrici diem ad populum dixit eo quod de tabulato ejus noctu lapide ictus esset. Juvenalis: tabulata tibi jam tertia fumant. Noster 15, 1. insulam quandam occupatam igni, multis arduisque tabulatis editam. Prævertit hoc monere Salmasius ad Solinum p. 1218. Statim uterque: vulnusque ex eo lapide ostendebat. non ostentabat.

Eum sibi fas recipere non fuisse in æde sua] Carrionis, opinor, est: nam rō fas & scriptis & editis prius exsulat. In marginibus Gryphii alii visum non fuisse, alii non voluisse. P. Scriberius, Animum sibi recipere non fuisse. Quæ omnia non intellectu exquisito sermone, de quo diximus 4 Observat. 8. Magis autem foret ex usu loquendi, in ædes suas. etsi Rott. eum sibi recipere non fuisse æde sua. ubi si possis admittere ædes suas, dictum foret, ut recipere domum.

CAP. XV. Verborumque facundia & novandi studium] Reg. & Rot. Verborumque findi. Monstrant, verborumque fingendi & novandi studium. id est, verborum fingendorum & novandorum, vel verba fingendi & novandi. Sic enim loquebantur. Plautus Captiv. 4, 2. Nominandi tibi istorum erit magis quam edundi copia. Varro 2 de r. rust. 1. sive enim aliud quod fuit principium generandi animalium. Cicero Phil. 5. Agitur utrum M. Antonio facultas detur opprimenda reipublicæ &c. urbis, agrorum suis latronibus condonandi. Noster lib. 16, 8. sui magis admonendi quam aliorum docendi gratia. Ad rem pertinet, quod Pindarus Ολυμπ. 3 optat εἶναι διανοητῆς ἀνὰ γένος ἀνθρώπων & ἐν Μοισῶν διδάσκει. Scholiastes, λόγων καὶ νοημάτων διδασκῆς ἐν τῷ διανοητῶν.

Atque ibi non primum causam sed querelas] Reg. Lincoln. & Rot. ibi cum primam causam. Corrupta hæc certum habeo: ut commodè instaurentur, ambigo. Nisi forte: Atque ibi post primam causam pro secunda querelas dicit.

Eam rem dicendam magis ajunt quam arduam] In scriptis ignoratur particula magis, nota veterum elegantia.

Non opinionis aliene erroribus] Rot. alie. ut hoc ipso libro restituimus alie rei. Nec pejore sensu opinionis alie error dicitur quam diverse opinionis error. Opinio diversa & opinio alia, est alius opinio, adversantis aut dissentientis sententia.

Quod Græci δυσχερὲς aut χαλεπὸν appellant] Neuter scriptus habet δυσχερὲς aut. Rott. quod Græci Xalepon appellant. Vterque autem intractabile, ut olim edebatur, non inrectabile.

CAP. XVI. Romani generis disertissimos] Carrionis & hoc.

Scripti & olim editi doctissimi. Hæc laus illis convenientior.
Lib. 3, 12. a P. Nigidio doctissimo viro. Hoc lib. 4 cap. 9. Nigidius Figulus, homo, ut ego arbitror, juxta Varronem doctissimus.
Lib. 17, 7. P. Nigidius civitatis Romana doctissimus.

Non aliter locutos esse & scripsisse] Rott. elocutos. Lib. 5, 9.
planeque & articulate elocutus est.

Causa quæ est mortua] Reg. & Rott. quæ est emortua.

Dativus singularis litera finitus I] Rott. Dativus singularis I litera finitus.

Cum igitur, inquit, in casu] Verbum nescit Rott.

Non victui & anui] Rot. non victui nec anui.

In Dolabellam actionis III. Ibi isti] Carrionis foetus. Romana, actionis illubusti. Aliæ, actionis illibusti. Reg. & Rott. actionis in libusti. Scribe: Item in Dolabellam actionis III lib. 1. Isti, quorum in ædibus fanisque posita & honori erant & ornatu. Quemadmodum Ciceronis duæ sunt actiones in Verrem, & posterioris libri quinque.

CAP. XVII. In hoc quoque prima verbi præpositio] Carrionis manus. Ante illum: In hac quoque prima verbi præpositione ob eandem causam producant. In quo nihil aliud mutari jubent membranæ quam producant in producant & prima in primi. Scilicet quod inchoat versum Lucilii. Nam quod de præcedente versu vulgo additur & jam, nec in Reg. nec Rot. nec Lincoln. visitur. Intelligimus autem producant literam O: quemadmodum paullo ante, Objiciebat O litera producta.

Hinc humilem & sufferctus posteriorem] Scripti huic. non hinc. Deinde Ro. Ven. Ald. Gryph. suffercatus posteriorem. Vascos. & Ascensius sufferctus. Gryphi margo, suffracltus. Vulgatum Carrionis est, ut puto, & sequitur Fr. Douza: etsi nihil tinniat sufferti. Reg. & Rott. suffer citus. Fortasse: Subjicit huic humilem & Sufes catus posteriorem. Exemplum aut historiolum Carthaginense petit, & Magistratum Punicum ait prudenter in locum nescio cujus nobilis & contumacis aut ignavi suffecisse hominem humilem & fortunæ inferioris, sed strenuum atque idoneum.

Et præteritum non icit sed jecit] Reg. & Rott. verbo auctiores: & præteritum non Icit facit, sed lecit. Neque aliter Ro. & Veneta. Aldus delevit primus; cum alii secuti.

Sed reddit eam positu longam] Videtur esse, quam alioqui positione longam dicunt. Rott. tamen & Lincoln. pro situ, quod etiam in Palatino ja. Gebhardus notavit 2 Antiq. l. 4.

Ut quod apud Virgilium] Reg. Rot. Lincoln. ignorant quod. An igitur & invenimus delendum?

Metri causa protendat] Iidem tres, metri gratia.

Deum

Deum sublimes subices] Festus: Subices Ennius in Achille pro subjectis posuit, cum dixit: nubes * Per ego deum subices humidus Unde oritur imber sonitus aerio spiritu. Reg. Rottendorffianus. que, sublimas subices humidus: ut & apud Nonium. Non enim tantum Sublimis antiqui dicebant. Attius Phinidis: Aut sepe ex humili sede sublima avolant. Sallust. 3 histor. sublima nebula celum obscurabat. Idem probarunt & Ios. Mercerus & Ger. Io. Vossius. Spiritu e Festo Carrionem sumpsisse puto: nam scripti & ante illum editi: Sonitu saevo & strepitu.

Pacuvius item in Anchise] Rott. quoque, in Chryse. quod ex Regio jam promptit & merito laudavit Lambecius. Lincol. in chise.

CAP. XVIII. Quam fuerit altus animo atque magnificus] Scribe cum Reg. & Rott. altus animi. Ut egregius animi, felix curarum & similia.

Scientia nixus pluribus rebus] Ante Carrionem editi cum scriptis: conscientia subnixus. Quod male truncatum, quum sit idem quod confidens, elatus, in utramvis partem. Livius lib. 4. ubi illi patricii spiritus, ubi subnixus & fidens innocentie animus. Silius lib. 4. Subnixus raptio plebei muneris ostro. Dein Rott. plurimis rebus quae dixit quaeque fecit declaratum est. Ubi rebus quae debetur Carrioni, & defenditur iis, quae notavimus; Observ. 2. nam priores, quas dixit quaeque fecit. Alterum sancit & Regius. Lincoln. quae dixerit quaeque fecit.

Quedam item alia crimini daret] Non male. Livius lib. 1. Crimini maxime dabant in Numitoris agros ab his impetum fieri. Sed tres scripti crimina. Numquid crimina jaceret?

Eamus nunc protinus] Reg. & Rott. hinc. Forfan tota oratio sic constitit: Ne igitur sumus adversum deos ingrati, censeo relinquamus nebulonem hunc, & eamus hinc Jovi optimo maximo gratulaturi. Habes autem hic verbum gratulari ea proprietate, de qua diximus 2 Observ. 19.

Quae ad sententiam de Scipione dicendam] Superiores cum scriptis: ad sententiam de Scipione ferendam. Et hoc magis iudiciale verbum, quum alterum senatorium sit. Cicero pro Cluentio: sua illum sententia, quam palam omnes laturi essent, condemnatum iri. Lib. 4 in Verrem: de quo vos sententiam per tabellam feretis.

Petillius quidam tribunus plebei] Reg. & Rott. Petillii quidam tribuni: deinde comparati ineum atque immixti desiderabant. ut observavit Salmastius ad Solinum pag. 1222. Sed quod ille Petillios dictos vult pro Petillio, ut apud Graecum illum, Εὐχάρδης Εὐχάρδης τὸ καὶ Σαρπηδόνες. fecellit summum virum memoria, Livius lib. 38. P. Scipioni Africano, ut Valerius Antias

auctor est, duo Q. Petillii diem dixerunt. Valerius Maximus lib. 3 cap. 7. Diem ad populum M. Navius tribunus plebis, aut, ut quidam memorant, duo Petillii dixerant. Ex Livii verbis etiam possis suspicari nostrum scripsisse: Petillii Quinti tribuni plebei, pro eo quod est Petillii quidam. Lincoln. petunt quidam tribuni &c. comparati i. e. a. inmissi desiderabant.

L. Scipioni Asiatico fratri] Rott. Asiaco fratri. Regius, Asiaticum fratri. Lincoln. Asiaticum fratre. Prorsus puto Gellium scripsisse: L. Scipioni Asiageni. quod cognomen ei & apud T. Livium restituumus.

Allatum, ut palam recitaretur] Et hoc Carrionium. Ro. & ceteræ: Ille tum ut palam. Scripti, illatum. Repone: Illi tum [sc. Petillii tribuni plebei poscere vel desiderare] ut palam recitaretur & ad ærarium deferretur.

Cui salus imperii ac reipub. accepta ferri deberet] Veneta, accepta fieri. Et hoc malo. Norat enim Gellius auctores, quos ille in scribendo sectabatur acceptum referre quam ferre dicere maluisse. Vide quæ ad majorem Plinium annotavimus.

Ab eo ratio pecuniæ prædaticæ posceretur] Scripti ejurant tamen ab eo, & pro ratio habent ratione. Recte igitur Carrio rationem pecuniæ prædaticæ posceretur, nisi rationes malis, ut rationes in eo scriptas esse. Posci aliquid, ut doceri aliquid: quia & poscere aliquem aliquid, ut docere aliquem aliquid, dicimus. Sic exigi portorium, de quo noster alibi.

CAP. XIX. Advertimusque hinc elici tarditatem] Rott. a due ternius que aut eluci tarditatem. Quod addo, ut agnoscat fides librarii, quod non intelligebat, corrigere religioni habentis, & ut literas adsequi poterat, reddentis, quamquam discerptis vocibus. Nihil enim aliud vult quam quod e Regio doctè collegit Salmasius ad Solinum p. 1280. hebetiores fieri ad veterini usque aut eluci tarditatem. Festus: Elucum significat languidum ac semisomnum, vel, ut alii volunt alucinatorem & nugarum amatorem. Ex Gellio apparet affectum potius quam personam significare, ut sit languor & marcor semisomni. Sic & libro 16, 2 elucum interpretatur tarditatem quandam animi ac stuporem. Neque hinc abest Tertulliani de corona: Liberum apud Egyptios Osirin Harpocraton industria hederarum interpretatur, quod hederæ natura sit cerebrum ab eluco defendere. Intelligit enim, quam inter ebrietatis incommoda refert Seneca epist. 83, illam ignorationem sui, vertiginem capitis, tecta ipsa mobilia velut aliquo turbine circumagente totam domum.

Capys aut de liberis educandis] Ios. Mercerus correxit Catus, ut

ut apud Nonium persæpe liber hic appellatur, & Gellio ipsi lib. 20, 10. Idem animadvertit Gerh. Io. Vossius in Originibus adversus Aufonium Popmam, qui voluit Cato.

CAP. XX. Inter censorias [severitates] Scriptus uterque Intercensorum. Ergo lege: Inter censorum severitates.

Censor agebat solenne de uxore] Scripti acebat. Legendum, adigebat Lib. 7, 13. Hos, priusquam proficiscerentur, iusjurandum adegit. Lib. 16, 4. Cum delectus antiquitus fieret & milites scriberentur, iusjurandum eos tribunus militaris adigebat. Seneca epist. 96. deinde facile cætera exiguntur mandanturque iusjurandum adaectis. Sic & Fulvius Ursinus, immo P. Ciacconius ad Cæsarem lib. 1 de bello civili. Dein scripti, de uxoribus, quemadmodum & editi ante Carrionem. Sed & Rott. Verba erant ita concepta; cum Aldo & Vascosano: nam Rō. & Ven. Verba hæc erant ita concepta.

Et canicula] Probabiliter Lipsius: & canalicola, 2 Ele&. 3. Festus: Canicole, forenses, homines pauperes dicti, quod circa canales fori consisterent. Iuvat Plautus in Curculione.

Is locum esse sibi joci dicendi ratus] Lincoln. joci dici ratus. Rott. sibi oci dicunt ratus. Regius: joci dicunt iratus. Palam monstrant, joci dicundi ratus.

Censor dixisset, Tu ex animi tui sententia] Sic Carrio. priores Et tu, quemadmodum superius quoque. Scripti rursus, censor dixisset, Ut tu ex animi tui sententia. Hæc enim particula huic rei propria est. Vide 4 Observ. 14.

Sed non ex animi tui sententia] Quæ vero causa esset censori invidendi matrimonio hominis? Recte scriptus uterque: Habeo equidem, inquit, uxorem, sed non hercle ex animi mei sententia. Vbi peccavit etiam vel Carrio vel Stephanus, quum non hercle, quod priores editiones salvum habebant, sustulit.

Atque mihi prope, ut plecteretur, fuit] Non putarunt impleri sententiam, nisi prope suo inculcato. Tu vero auctoribus membranis id dele. & veterem scripturam non aliter intellige, parum scilicet abfuisse, quin plecteretur.

Vagi animi foret & allucinantis] Reg. & Rott. alucinantis, ut id verbum scribendum esse disputavit Salmasius.

Sed cum ille dejerasset] Reg. Rott. Lincoln. dejurasset.

Populum adhortaretur] Accessio Carrionia. nam script. & olim editi hortaretur.

Masfurus in septimo memoriali] Reg. in septimo memorum memoriali. Rott. in septimo memor memoriali. Neutrum memorabilem. Lincoln. quoque memoriali.

Equum Staius meus servus] Reg. & Rott. plane: Equum Staius

tius nihil servos. Lege : quoniam , inquit , ego me curo , equum Statius nihili servos. hoc postremum terminatione antiqua pro servus. Sic lib. 17, 6. quod cum servus nihili petenda pecunia causa compellaret. quem paullo ante dixit nequam & nulli pretii. Plautus Menæch. 5, 6. Recordetur (bonus servus) id , qui nihili sunt , quid iis pretii Detur ab suis heris.

A D L I B. V.

C A P. I. Musonium philosophum solitum dicere accepimus] Et Reg. & Rottendorffianus & Lincolnienſis τῷ dicere nuntium remittunt. Aliquid latet. Forte : Musonium philosophum locutum accepimus.

Si clamitant etiam si vocum] Et calamo propagati & typis ante Stephanicam : si clamitant etiam si gestiunt si vocum. Vbi τῷ gestiunt si induxerunt, quia id verbum paullo post adhibetur. Suspicio pro illo gestiunt alterutro loco fuisse exsiliunt. Hoc enim quoque faciebant. Quintilianus Instit. 2, 2. Minime vero permittenda pueris , ut sit apud plerosque asurgendi exsultandique in laudando licentia. Et mox : At nunc proni atque succincti ad omnem clausulam non exsurgunt modo , verum etiam excurrunt , & cum indecora exsultatione conclamant.

Quibusdam quasi frequentamentis] Sic & lib. I cap. II. si , ut planipedi saltanti , ita Graccho concionanti numeros & modos & frequentamenta quadam varia tibicen incineret. Scriptus tamen uterque fretamentis. unde Salmasius conjiciebat irritamentis.

Scias & qui dicit & qui audit] Alii , audit. Reg. & Rot. audiunt. Dicit enim unus , audiunt multi.

Neque illic philosophum loqui] Membranacei ambo : neque illi philosophum loqui. Hoc quoque Plautina indolis. Amphitruonis prol. Quæ illi ad legionem facta sunt. Captivis 2, 2. Me saturum servire apud te sumptu & vestitu tuo Potius , quam illi , ubi minime honestum est , mendicantem vivere.

Animus is , inquit , audientis philosophum] Scripti nesciunt pronomen ; nec sane , quid huc faciat , apparet.

Si quæ dicuntur utilia] Conditionalem particulam inseruit Carrio. Scripti & prius editi , philosophum quæ dicuntur. Igitur Liplius 2 Elect. 3 tentat : quæ dicundo utilia. Malim : Animus , inquit , audientis philosophum dicentem , quæ utilia ac salubria sunt.

Prolixe profuseque laudandi] Sic membranæ utraq. non profundeque , quod venditat e Palat. Gebhardus 2 Antiq. lect. 11. Sueto-